

Gemeente Breda
Ruimtelijk Economisch Domein
Afdeling Ruimte en Vastgoedontwikkeling

ErfgoedBesluit 2022-12

Selectiebesluit archeologie Teteringen Woonakkers

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Aanvrager		Gemeente Breda		
Opsteller(s)	Marlous Craane	Afdeling Ruimte & VO Ruimtelijk Economisch Domein	25-04- 2022	
Controle BCE	Erik Peters	Afdeling Ruimte & VO Ruimtelijk Economisch Domein	25-04- 2022	

1. Inleiding

In het kader van de wijziging van het bestemmingsplan en de toekomstige herontwikkeling van het gebied waarbij bodemverstoringe werkzaamheden zullen plaatsvinden, dient archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. In maart 2022 is door het Team Erfgoed van de gemeente Breda een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd.

1.1 Het plangebied

Het plangebied is gelegen ten noordoosten van de kern van Teteringen. Het plangebied wordt in het zuiden begrensd door de Mortelweg, in het oosten door de Heistraat, in het noorden door de Bolderstraat en in het westen door het Hoeveneind Leursebaan (kaartbijlage 1 en 2).

1.2 Aard van de bedreiging

In het vigerende bestemmingsplan 'Teteringen 1983' uit 1988 is nog geen 'dubbelbestemming waarde archeologie' opgenomen. Daarom is de erfgoedverordening uit 2011 van kracht, waarbij een archeologische onderzoeksplicht geldt bij bodemingrepen met een oppervlakte van 100 m² of meer die de bodem dieper dan 30 cm beneden maaiveld gaan verstoren. Deze verplichting volgt uit de hoge en middelhoge archeologische verwachting die het plangebied voor het grootste deel heeft op de Archeologische Beleidskaart Breda. In het noordelijk deel van het plangebied is echter al een archeologisch onderzoek uitgevoerd waarna dat deel van het plangebied is vrijgegeven voor wat betreft archeologie en waardoor er voor dat deel van het plangebied geen archeologisch onderzoek meer noodzakelijk is. Door de herontwikkeling wordt de ondergrond geroerd. Het is dan ook van belang de archeologische verwachting nader te toetsen en eventueel aan te treffen archeologische sporen en vondsten in kaart te brengen.

2. Archeologisch onderzoek

Door het Team Erfgoed van de gemeente Breda is een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd om inzicht te verkrijgen in de aanwezigheid en aard van eventuele archeologische relictten. Op basis van dit onderzoek wordt door het bevoegd gezag, de gemeente Breda, besloten of verder (voor)onderzoek op de onderzoekslocatie noodzakelijk en verantwoord is. Dit zogenaamde selectiebesluit wordt hier nader beschreven.

2.1 Vooronderzoek

Doel van het archeologisch onderzoek is om op een snelle en betrouwbare wijze inzicht te krijgen in de aanwezigheid van archeologische relictten in het plangebied. Het onderzoek is verder uitgevoerd volgens de uitgangspunten en randvoorwaarden zoals vastgelegd in het PvE. In het PvE was een gefaseerd onderzoek voorzien en tijdens het onderzoek zijn alle 16 proefsleuven uit fase 1 aangelegd. Na afronding van fase 1 is in het veld overleg gepleegd met opdrachtgever en bevoegd gezag over direct aansluitend uitvoer van één van de sleuven van fase 2. Dit was akkoord, en is conform afspraak uitgevoerd. Deze werkput is aangelegd op het meest noordwestelijke perceel over een lengte van 33 meter en 6 meter breed. Ter hoogte van een structuur in het westelijk uiteinde van de werkput is een uitbreiding van 68 vierkante meter aangelegd. Dit valt binnen de in het PvE geboden mogelijkheid 1000 vierkante meter extra aan te leggen indien clusters van archeologische sporen worden aangetroffen.

2.2 Resultaten onderzoek

Tijdens het IVO-P zijn er verspreid over de werkputten 237 spoornummers uitgedeeld. Het gebied is door de jaren heen intensief bewerkt ten behoeve van grondverbetering. In de meeste putten troffen we spitsporenzones en ploegsporen aan, die hier ook de oorspronkelijke top van het dekzand (en daarmee ook eventuele archeologische resten) hebben verstoord.

Verspreid over het plangebied zijn veel sloten en greppels aangetroffen, die in noord-zuid richting, en soms oost-west, het plangebied doorkruisen. De greppels dateren vanaf de

late middeleeuwen B tot de nieuwe tijd C. De sloten hebben gezorgd voor ontwatering van het gebied, wanneer deze in gebruik was als landbouw- of weidegrond.

In de werkputten zijn verspreid sporen met een uitgespoelde grijze vulling en houtskool aangetroffen. Mogelijk gaat het om (paal)kuilen met een prehistorisch datering, maar het zou hier ook om natuurlijke sporen kunnen gaan. De sporen zijn in ieder geval niet tot een structuur te herleiden.

In het westen van het gebied zijn recente paalkuilen aangetroffen, die vermoedelijk onderdeel uitmaakten van een schuur of bijgebouw. Datering van deze structuur zal in de 19de – 20ste eeuw liggen.

In werkput 5 troffen we een waterputje aan. Er was geen bekisting meer aanwezig, deze is vermoedelijk verwijderd. Op de bodem van de waterput was een laag met plaggen aanwezig. Vermoedelijk dateert deze waterput uit de periode van de Tachtigjarige oorlog, maar vondstmateriaal ontbreekt. Dergelijke kleine (ton)waterputjes zijn vaker in Breda aangetroffen, en dan meestal in de context van de Tachtigjarige oorlog, bijvoorbeeld in legerkampen.

In werkput 10 waren flinke recente verstoringen aanwezig. Ook in de profielen was te zien dat er dieper in de natuurlijke dekzandbodem was gegraven. Meer richting het oosten van deze werkput zijn verschillende paalsporen aangetroffen. Daarvan waren twee sporen ouder en mogelijk middeleeuws.

Op het meest noordwestelijke perceel (werkputten 9 en 17) zijn in het westelijke deel van de werkputten diverse sporen aanwezig. Er is een sloot met een oost-west oriëntatie, waaruit musketkogels en een ruime hoeveelheid aardewerk fragmenten (66 fragmenten) zijn verzameld. De vondsten geven het spoor een datering rond de 17de-18de eeuw. Een noord-zuid georiënteerde sloot oversnijdt dit spoor. In de vulling van de oost-west georiënteerde sloot is een bakstenen constructie gebouwd, met een vloertje waarop veel houtskool, verbrand bot en spijkers aanwezig zijn: een oventje. Op basis van vondstmateriaal zal dit oventje ook in de 17de – 18de eeuw dateren. Nabij het oventje is een afvalkuil gevonden, waarin gelijkaardig vondstmateriaal is aangetroffen als op de ovenvloer is aangetroffen. Vermoedelijk zijn hier de resten uit de oven in weggegooid. In het zuidwesten van dit perceel is een hoekige structuur aangetroffen van 8,5 x 7,5 meter. De structuur wordt gevormd door een smalle ondiepe greppel, met openingen op twee hoekpunten. Door latere bodemingrepen (spitten / ploegen) is het spoor niet overal meer intact. Er is geen vondstmateriaal afkomstig uit het spoor en er kunnen geen andere sporen mee geassocieerd worden. De functie van dit spoor is nog niet bekend.

2.3 Waardering van de aangetroffen vindplaatsen

Archeologische waarderingstabel Woonakkers, Teteringen; Gemeente Breda				
Waarden	Criteria	Scores		
		<i>Hoog</i>	<i>Midden</i>	<i>Laag</i>
Beleving	Schoonheid	nee		
	Herinneringswaarde	nee		
Fysieke kwaliteit	Gaafheid		2	
	Conservering		2	
Inhoudelijke kwaliteit	Zeldzaamheid	3		
	Informatiewaarde	3		
	Ensemblewaarde		2	
	Representativiteit		n.v.t.	

1. De criteria schoonheid en herinneringswaarde zijn alleen van toepassing op archeologische vindplaatsen die nog zichtbaar zijn in het landschap. Hier is dat niet het geval daarom is de belevingswaarde niet van toepassing op het onderzochte terrein.

2. De criteria gaafheid en conservering krijgen een middelhoge score. Er was sprake van goed geconserveerde sporen maar ook van recente verstoringen.

3. De criteria zeldzaamheid, informatiewaarde krijgen een hoge score en het criterium ensemblewaarde een middelhoge score. Er zijn sporen aangetroffen uit meerdere periodes. De sporen konden echter nog niet allemaal met elkaar in verband worden gebracht om te spreken van een hoge ensemblewaarde. In het noordwestelijk deel van het plangebied is wel sprake te zijn van een afgebakende vindplaats, die meer informatie kan opleveren over de bewoningsgeschiedenis van het plangebied.

3. Besluit gemeente Breda

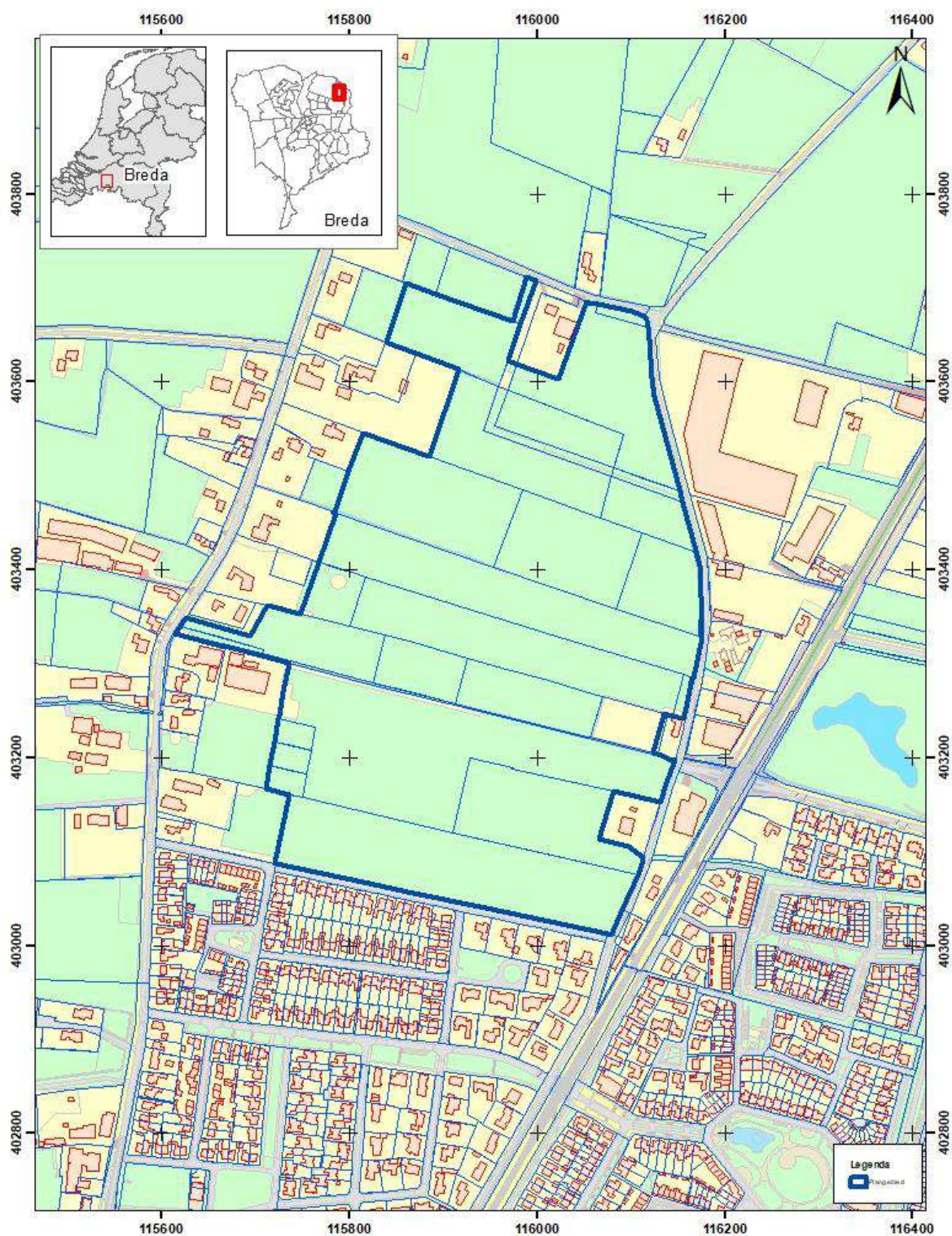
Op basis van bovenstaande resultaten wordt grootste deel van het plangebied vrijgegeven voor wat betreft archeologie. In een noordwestelijk deel van het plangebied is echter sprake van een behoudenswaardige vindplaats die voorafgaand aan geplande bodemingrepen middels een archeologische opgraving dient te worden onderzocht. In kaartbijlage 4 is, de naar aanleiding van dit archeologische onderzoek geactualiseerde, archeologische beleidskaart van de gemeente Breda weergegeven zodat voor het plangebied duidelijk is wat de archeologische waardes en verwachtingen zijn. Middels een licht paarse kleur is aangegeven voor welk deel van het plangebied het vervolgonderzoek noodzakelijk is.

Literatuur

Craane, M.L. & Nes, E. de, 2021: *PvE 2021-18 Teteringen Woonakkers*. Breda: Gemeente Breda.

Jonge, L. de 2021: *Evaluatierapport IVO-P Woonakkers Teteringen, gemeente Breda*. Breda; gemeente Breda.

Kaartbijlage 1: Topografische kaartuitsnede met de locatie van het plangebied

Teteringen Woonakker

Stedenbouw, Landschap & Erfgoed			
Gemeente Breda	Datum: 12-04-2021	Get.: M.L. Craane	PvE: 2021-18

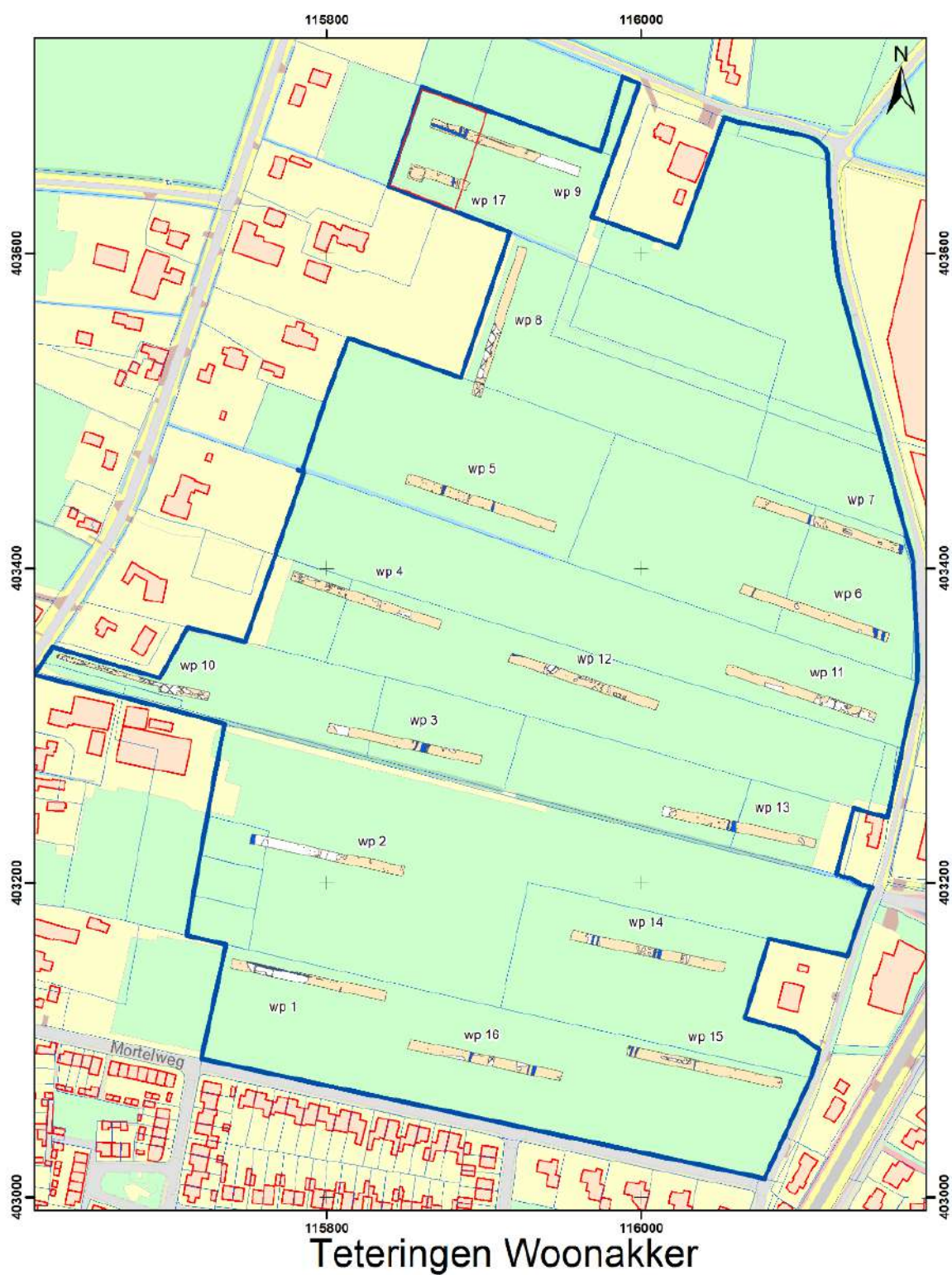
Kaartbijlage 2: Luchtfoto van het plangebied

Teteringen Woonakker

Stedenbouw, Landschap & Erfgoed			
Gemeente Breda	Datum: 12-04-2021	Get.: M.L. Craane	PvE: 2021-18

Kaartbijlage 3: Allesporenkaart

Stedenbouw, Landschap & Erfgoed	Meter		
 Gemeente Breda	Datum: 28-03-2022	Get.: L. de Jonge	PvE: 2021-18

Kaartbijlage 4: Selectiebesluit

